

A felsőszálláspataki Marák családi krónikája.

Az Erdélyi Nemzeti Múzeum kézírattárában, a Kemény József gróf gyűjteményében egy vékony ívrét kézirat van, mely a felsőszálláspataki Mara-család egyik ágának, Mara Gergely és bikali Vitéz Anna utódainak családi krónikája. A kézirat úgy látszik, hogy valaha egy izmosabb, kézíratos egyháztörténetnek utolsó lapjait foglalta el. Erre mutat az, hogy egyik lapját 411-gyel számozták s éppen ez előtt a különben számozatlan 410. lapon egyetemes keresztyén egyháztörténet tárgymutatójának egy részét írta be valaki.

A följegyzések több mint száz évről a család ezen ágáról teljes, pontos adatokat nyújtanak s a belőlük alább összeállított leszármazási tábla négy nemzedéket bemutatva, a családról eddig összefoglalt leszármazási táblát meg bővíti és kiigazítja.¹

A följegyzéseket Mara László kezdte meg, — úgy látszik — 1755-ben s ő is folytatta 1763-ig. Azután utódai folytatták 1833-ig.²

In nomine Domini nostri Jesu Christi.

Descriptio vitae *Ladislai*, filii quondam spectabilis ac generosi domini *Gregorii Mara* de Felső-Szálláspatak et spectabili ac generosae dominae *Anna Vitéz*, consorte sua.

Anno 1714 natus sum, circa ultimum Junii.

1731. Finire debui scholares lectiones et eodem anno mense Augusto me applicavi ad servitia herois quondam illustrissimi comitis *Georgii Banffy* de Losoncz.

1734. Juramentum deposui in minori cancellaria, sub prothonotariatu spectabilis domini *Davidis Henter* de Seps-Szent-Ivány.

1738, die 3tia X-bris, ex mandato et gratia illustrissimi domini *Samuelis I. baronis Kemény* supremi comitis comitatus *Dobocensis* in generali confluxu in Sz.-Újfalú celebrato juramentum deposui ad assessoratum comitatus, quo tempore pro altero exactore percepti sum denominatus.

¹ V. ö. Böjthe Ödön: Hunyadvármegye Sztrigymelléki részének és nemes családainak története. 212—216. l.

² A kézirat elejétől 1755 végéig ugyanazon kéz írása, ugyanazon tintával. Mara László 3 más ezutáni évről való följegyzései más-más tintával vannak írva. Valószínűleg az első följegyzéseket Mara csak tisztázta ide már addig is meglevő följegyzéseiből. A kézíratra dr. Veress Endre hívta föl évekkel ezelőtt a figyelmemet.

1739, die 3-a Xbris clariter ex beneplacitu ejusdem illustrissimi supremi comitis et consensu totius comitatus, in generali confluxu in Harinna celebrato, pro vice comite comitatus inferioris sum denominatus ac homagium deposui.

1742, die 15a 9bris ex insinctu depositione Divina pro futura charissima conthorali deponsatus sum *Catharinam*, filiam spectabilis quondam *Laurentii Daniel* de Vargyas ex illustrissima nata comitissa *Barbara Teleki*, tunc consorte sua.

Habuimus matrimonium 20a 9bris in possessione A. Ucsa districtu Fogarasiensi existente, curia spectabilis domini *Andreae Horvath de Várad*, mariti secundi illustrissimae dominae *Barbarae Teleki*.

1743, 18 Julii, clariter sub praesidio praespecificati illustrissimi supremi comitis in generali confluxu comitatus in Borsa celebrato pro supremo judicialium sum electus, ubi juramentum deposui.

Die 6-ta 7bris hora 7-ma matutina, ex gratia Divina nata est filia, cui die 17a ejusdem in sacramento baptismi nomen *Barbara* est adductum.

1745, die 30 X-bris hora 6 vespertina, ex benedictione Divina natus est filius, cui die 25 Januarii nomen *Ladislai* est addictum.

1746, die 16a 9-bris sub praesidio illustrissimi comitis Gabrielis de Bethlen, supremi comitis comitatus Dobocensis in generali confluxu in Iklod celebrato officium supremum judicialium deposui.

1747, die 4 Februarii hora 6 vespertina, ex gratia Divina natus est filius, 6-ta ejusdem in sacramento baptismi *Michael* nominatus.

1748, die 17-a Maji, hora 10 vespertina, ex benedictione Divina natus est filius, cui 9a Junii in sacramento baptismi nomen *Laurentii* est adductum.

Anno 1748 die 11a Julii, hora 4 matutina, ex determinatione Divina filiulus meus dilectissimus *Michael* ex hac valle miseriarum ad aeternam beatitudinem evocatus.

1749, die 2da Junii, hora 7. vespertina, ex benedictione Divina nata est filia, eodem tempore in sacramento baptismi *Catharina* nominata.

Die 2-da X-bris, hora 12 nocturna ex dispositione Divina filiola mea *Catharina* ex hoc valle miseriarum ad aeternam beatitudinem evocata.

1750, die 25 8bris hora 7 vespertina, ex gratia divina natus est filius, cui eodem tempore ob infirmitatem nomen *Gregorii* est additum.

1751, die 9-na 7bris, hora 3 matutina, ex dispositione Divina filius meus dilectissimus *Ladislau*s, mundum variis molestiis plenum, cum coelorum beatorum loco permutavit.

1752, die 22 Martii, hora 9 vespertina, ex benedictione

Divina natus est filius altera statim die in sacramento baptismi *Ladislaus* nominatus.

1753, die 20a 7bris ex gratia Divina hora 6 vespertina nata est filia, cui eodem momento ob infirmitatem in sacramento baptismi nomen *Clara* est additum.

1754, die 16a 9bris, sub praesidio illustrissimi Emerici comitis de Bethlen supremi comitis comitatus Dobocensis in generali confluxu in Iklod celebrata, contra protestationem et consensum meo, pro supremum judicialium sum candidatus, pluralitateque votorum electus, ac pro confirmatione ad suam Majestatem repraesentatus.

1755, die 12a Aprilis, sub praesidio ejusdem illustrissimi supremi comitis in generali confluxu in Noszoly celebrato, penes confirmationem suae Majestatis homagium tamquam supremus judicialium deposui.

1757, die 6a Aprilis, ex benedictione Divina hora 12 meridie nata est filia, cui 10-mo ejusdem in sacramento baptismi nomen *Catharina* est additum.

1762, die 21 Januarii, in generali sedria comitatus in oppido Szeék, sub praesidio illustrissimi S. R. I. comitis Pauli Teleki supremi comitis celebrata, instituta est candidatio officialium comitatus, ubi nec candidationem suscepi, sed totaliter a publica functione me avocavi, cujus candidationis confirmatio non ante Februarium 1763i penetravit; sic 4° Martii 1763 sub sedria in Sofalva celebrata successor in mo ductus est.

1763, die 2-da Januarii, sic disponente Divina bonitate, filia primogenita *Barbara* pro futuro conthorali desponsata est spectabili ac generoso *Gregorio Sombori de Nagy Sombor*, in domo mea Össiensi ac juramento etiam confirmarunt desponsionem Quorum nuptiae celebratae sunt die 28a Junii, in domo meo Össiensi, in confluxu plurimorum procerum, magnatum et nobilium. Deus ipsis benedicat.

Anno 1769, die 3 currentis mensis Martii, hora 10a vespertina parens noster dilectissimus *Ladislaus Mara de Felső-Szállás-pataka*, cujus memoria a nobis post se relictis prolibus nunquam oblitura, ita disponente Deo ter optimo finem vitae hujus miserae; ad aeternam evocatus beatitudinem imposuit, merito dici potest versus Christianorum.

Securus morte est, qui scit se morte renasci:
Mors ea non dici, sed nova vita potest.

Anno 1776, die 27a Julii, ex determinatione Dei omnipotentis, pro futura conthorali sum desponsatus (aetatis meae 29° *Catharinam* filiam spectabilis domini *Petri* quondam *Daniel de Vargyas*, ex illustrissima nata l. baronissa *Drusiana Bánffy*, tunc consorte sua, in possessione Sz.-Földvár; confirmavimusque juramento desponsationem 25a Julii ibidem, in Sz. Földvár; praesentibus c. Josepho

Felsőszálláspataki
Mara Gergely
Bikali Vitéz Anna

László

sz. 1714. VI. 30. † 1769. III. 3.

Vargyasi Daniel Kata
 Lőrincz leánya. Esk. 1742. XI. 20. A. Ucsa

Barbára	László	Mihály	Lőrincz	Kata	Gergely	László	Klára	Kata
sz. 1743. IX. 6. ker. IX. 17.	sz. 1745. XII. 30.	sz. 1747. II. 4.	sz. 1748. V. 17. ker. VI. 9.	sz. 1749. VI. 2.	sz. 1750. X. 25.	sz. 1752. III. 22.	sz. 1753. IX. 20.	sz. 1757. IV. 6.
Nagysombori Sombori Gergely	ker. 1746. I. 20. † 1751. IX. 9.	ker. II. 6. † 1748. VII. 11.	† 1814. XII. 15. M.-vásárhelyt. tem. XII. 18.	ker. VI. 2. † 1749. XII. 2.				† 1757. IV. 10.

Szekelyföldvár.

Vargyasi Daniel Kata

(Daniel Peter és

Iosonczai br. Bánffy

Druzsianna leánya)

esk. 1776. IX. 17.

Mikeszsásza.

† 1795. I. 3.

tem. I. 8. Kolozsvárt.

Kata	László	Klára	Lőrincz	József	Mária
sz. Méhes 1779. X. 4. ker. X. 5.	sz. 1781. VII. 31. † 1821. VI. 28.	sz. 1784. III. 8. † 1785. III. 14.	sz. 1786. III. 5. ker. Kolozsvárt. † 1830. II. 23.	sz. 1788. II. 14. ker. Kolozsvárt. † 1801. Bolya	sz. 1792. V. 20. Méhes † 1801. Bolya
Szalontai gr. Tholdi Sámuel	Szekelyföldvár.		Hidvégi Gr. Nemes Mária T. Pal és Horváth		tem. Sz.-földvárta.
esk. 1800 husvéuban	Br. Bánffy Róza		esk. 1819. VI. 6.	Klára leánya	
Méhesen			† 1828. XI. 27.	esk. 1813. VIII. 10.	

Róza

Mária

Oláhúfalu.

Agnes	Miklós	Anna	Barbára	Jozéfa	Lőrincz	Károly	Kata	Gábor	Sándor	György
sz. 1814. VI. 12.	sz. 1816. XII. 2.	sz. 1818. VI. 29. V. 18.	sz. 1819. † 1818. XI. 9.	sz. 1820. IV. 8.	sz. 1823. X. 21.	sz. 1825. I. 8.	sz. 1826. V. 23.	sz. 1828. IX. 27	sz. 1831. IX. 1.	sz. 1833. X. 8.
Oláhúfalu.		Szekelyföldvár	Oláhúfalu.		Szekely-					
			† 1821. VII. 9.		földvár					

Gyulai et Dominico Bethlen, item illustrissima baronissa Maria Bánffy, illustrissimi Laurentii quondam I. baronis Radák relicta. Habuimus matrimonium 17a 7bris in possessione Mikeszása, districtu Küküllő existente curia, itidem illustrissimae I. baronissae Mariae Bánffy in confluxu plurimorum procerum sumus reversi in possessionem nostram Mehesiensem, 23a currentis 7bris, ubi iterum confluxum tam magnatum, quam nobilium plurimorum habuimus.

Anno 1779, die vero 4a 8bris, hora 10-ma vespertina ex benedictione Domini nata est filia, cui altero die in sacramento baptismi nomen *Catharina* est inductum.

Anno 1781, die 31a Julii, ex benedictione Dei natus est filius, cui in sacramento baptismi nomen *Ladislai* est inductum, in Méhes.

Anno 1784, die 8a Martii, ex benedictione Dei nata est filia, cui in sacramento baptismi nomen *Clarae* est adductum. Ex dispositione Divina denata est anno 1785 die 14 Martii Claudiopoli.)

Anno 1786, die 5a Martii, ex benedictione Dei natus est filius *Laurentius*, baptisatus Claudiopoli.

Anno 1788, die 14a Februarii, natus est ex gratia divina *Josephus*. Baptisatus Claudiopoli.

Anno 1792, die 20a Maji, nata est ex benedictione Dei filia *Maria*; baptisata in Méhes.

Valójában igen szomorúan kezdetett 1795-dik esztendőben, januáriusnak 3-ik napján reggeli négy és öt órák között az én ellefelejthetetlen, igen kedves feleségem *Daniel Kata* e világi életét az örökkévalósággal felváltotta, nekem és öt árván maradtott gyermekeinek valóságos szomorúságunkra. Kinek is meghidegedett tetemeinek igen tisztességes eltakarítása martiusnak 8-ik napján Kolozsváratt, a Farkas-utczai reformatum templomban ment végben. Az Isten ő szent felsége áldgya meg ötöt, hogy engemet soha egyébbel meg nem bántott, hanem azzal, hogy megholt.

*

Szegény házunkban 1795-től történt szomorú és örvendetes változásokról való jegyzése; continuáltatott általam, *Mara Josef* által.

1796-ba actualis tabulae regiae adsessornak resolvaltatik édesatyánk, már csak néhai felsőszálláspataki *Mara Lőrincz* úr.

1800-ba husvétban *Kata* kedves testvérünk nagyszalonthai gróf *Iholdi* Sámuel urhoz férjhez adatik; a lakodalma tartatik Méhesen.

1801-ben *Mária* nevű kedves testvérünk meghal Bojában. Meghidegedett tetemei néhai kedves anyánk mellé tételnek a sz(ékely) földvári kriptában.

1803-ban két nagyobb testvérem, *László* és *Lőrincz*, a nemes nagyenyedi collegiumbeli tanulásokat elvégzik. Az első a mlgs K. Tábla mellé felesküszik cancellistának; az utolsó, kinek eleitől fogva a katonasághoz volt inclinatioja, noha sok esztendőig baj-

lódott a reumatizmussal, a br. Ky nemes huszár regimentjében cadet leszen, s csakhamar kiútvén magát újabban is a francia háború, a nagy strapacia és commissio által megegyesedik és jó magaviselete által ugyancsak abban a regimentben scadromfos (igy!) kapitány leszen 812-ben.

1806-ba én is a nemes nagyenyedi collegiumbeli tanulásomat elvégezém és megyek a kolozsvári lyceumban a törvény tanulása végett, leginkább, hogy hallgathassam akkoron volt híres juris professor Fortini urat.

1807-be a méltóságos K. Tábla mellé felesküdtem cancellistának; azután a K. Gubernium mellé is.

1809-be nagyobbik testvérem, *László* házastársul veszi br. *Bánffy* Rosáliát, a kitől ma életben vagynak Rosália és Mária leánykái.

1810-be generalis protocollistának resolváltattam, a mlgs Kir. Tábla mellé.

1813-ba házastársul vettem magamnak *Török* Karolinát, *Török* Pálnak Horvát Klárától való leányát. A lakodalmunk volt O. Újfaluban, augusztus 10-én.

1814-be június 12-én az Isten ő szent felsége megörvendezett egy leánymagzattal, a kit is O. Újfaluban kereszteltettünk *Agnes*nek. Keresztapja volt br. Kemény Lajos; anyja gr. Toldalagi Kata Turi Lászlóné. De valamely örvendetes volt az által azon esztendő, olyan szomorúan végződött reánk nézve, a midőn elfelejthetetlen kedves atyánk, már csak néhai felsőszálláspataki *Mara Lőrincz* úr, életének 66-dik esztendejében Marosvásárhelyt, Xbernek 15-dik napján vízkorsággal járó szárazsító nyavalyába megholt; kinek is meghidegedett tetemei azon holdnap 18-án nagy pompával nemcsak véreinek, barátjainak, hanem az egész városi közönségnek érzékeny könnyhullatásai között kísértettek Székelyföldvára és ottan is a környékbeli uraságok és lakosok által hasonló nagy érzékenységgel tétettek az örök nyugalomra, a szőlő felett lévő kriptában.

Nyugodjatok porok, mert sok szívbe emelt
A tisztelet néktek emlékeztető jelt!

1816-ba Xbernek 2-ik napján a mindenható szent Úr Isten egy új örömet eresztett szegény házammal, a midőn kedves feleségem egy szerencsés szülés által egy kis fiúnak is téssen atyjává, kit is sok jó uraim, atyámfiai, barátim jelenlétekben *Miklós*nak kereszteltettünk. Keresztapja volt gr. Toldalagi Mihály, annya gr. Földvári Drusiánna id. gr. Teleki Mihályné.

1818-ba június 29-ik napján született Földváratt egy kis leányom, ki is *Annának* kereszteltetett, akit ugyanazon esztendőben november 9-ik napján reménytelen nyavalyatörés által örökre elvesztettünk.

Ugyanazon esztendőben Xber 23-án nagyobbik testvérem *László* megbizonyosodván feleségének br. *Bánffy* Rosáliának

különösen egy theátrálistával folytatott nős parázna életiről, házatól elküldi és váló processusát megindítja.

1819-be május 18-án születik O.Újfaluba egy kis leányom, ki is *Borbárának* kereszteltetett.

Ugyanazon esztendőben testvér *Mara Lőrincz* feleségül veszi gr. Nemes Máriát június 6-ik napján, gr. Nemes Károlyné Horváth Borbálától született egyetlen egy leányát.

1820 ba május 18-án születik egy kis leányunk Marosvásárhelyt, kit is *Joséfának* kereszteltünk.

1821-ik esztendő volt valójába szomorú, a midőn kedves nagyobbik testvérem *Mara László* Székely Földvárrott a mikoron váló processusának végső ellátására a Kolosvárt tartandó synodusba menne, június 28-án testvérem gr. Tholdinénál meghal. Július 9-én *Borbála* kis leányom is Újfaluban rövid életét bévégzi. Kedves feleségem egész esztendőben betegeskedik, míg végre október 10-re egy kis leánymagzatot élete veszedelmeztetésével hoz a világra, ki is alig hogy *Kátának* kereszteltetvén megholt.

1822-be *Josefa* kedves leányom is terhes száraz betegségbe esik és minden emberi segítséget elkövetvén, mégis július 1-ső napján rövid életét bévégzi és így hat ép szép gyermekeim közül csak a két nagyobbik marad meg; a kik megmaradásokért a Mindenhatónak nem szűnök minden minutában imádkozni, teljes tehetségemet én is arra fordítván, hogy mind az janyaszentegyháznak, mind a kedves hazámnak jó polgárokat nevelhessek bellőlek.

1823-ba october 21-én született Sz.-Földváron egy kis fiam, a kit is *Lőrincznek* kereszteltettem. Keresztapjai voltak gr. Mikes Zsigmond és unokája gr. Mikes György; keresztanyák gr. Mikes Zsigmondné Juliánna és gr. Tholdi Rákhel.

1825-be januárus 8-án született *Károly* fiam, keresztapja mlgs Zeyk Daniel úr, keresztanya gr. Teleki Juliánna, özvegy néhai gubernialis Consiliarius gr. Teleki Józsefné.

1826-ba május 23-án született *Kata* leányom, keresztapja volt br. Kemény Miklós, keresztanya gr. Földvári Klára gr. Tholdi Zsigmondné.

1828-ba szept. 27-én született *Gábor* fiam; keresztapja volt gr. Kemény Farkas, keresztanya gr. Teleki Anna, özvegy br. Kemény Simonné.

Szomorúan végződött bé a 828-ik esztendő, a midőn nov. 27-én kedves atyánkliát gr. Nemes Máriát, kedves testvérem *Mara Lőrincz* szelid házastársát örökre elvesztettük. Kinek is tetemei maga rendelése szerént nyugosznak nemes Thorda vármegyében M. Záhon, az udvarral szemben levő gyümölcses kertben, egy díszes emlékezetű oszlop alatt.

Ugyan 828-ik esztendő augusztus 9-én a dévai kertületben provinciális comissariusnak resolvaltattam.

Az 1829 ik és 1830-ik esztendőkbe igen sok kedvetlenség-

gekkel, szomorúságokkal látogatott a Mindenható. Ugyanis mind magam, mind feleségem s gyermekeim szüntelen terhes nyavalyákkal látogattattunk, melyet a 830 esztendő februárius 23-ik napján kedves testvérem Mara *Lőrincz* reménten halála tetézett. — Az én terhes házam benne nemcsak atyafiát, hanem gyámolát vesz-tette el. Azért intem kedves gyermekeimet, hogy emlékezetéhez is háládatosak legyenek. Koporsó bezártamig elfelejthetetlen előttem. Utolsó tiszteletét június 6-án testaltuk Záhon. A m. frátai t. pap Vég András és nagyenyedi professor t. Tompa úr fontos halotti beszédeket tartván, sok érdemes uri atyafiak jelenlétekben, különösen a nemes székely huszár regimentbéli mlgs major Podovintzky úr divisiója a szokott katonai tiszteletet is nagy pompával megadta. Megdicsőült tetemei kedves felesége mellé ugyan Záhra helyeztetek egy külön emlékoszlop alá. Nyugodjanak porai csendesen!

1831-ik esztendő szeptember 1-ső napján reggeli 3 óraker született *Sándor* fiam, kinek is keresztapja gr. Lázár Benedek úr, keresztanyja gr. Kendeffy Ráchel, özvegy br. Wesselényi Józsefné.

Ugyanazon esztendő oct. 11-én actualis Tabulae Regiae assessornak resolvaltattam.

1832 aug. 9 én resolvaltattam nemes Aranyosszék fő k. bírának. Az instellatiom tartatott oct. 18-án Sz.-Földváron. Instellator comissariusok voltak gubernialis consiliarius Hollaki Antal és nemes Thorda vármegyei főispány Ugron István urak.

1833 oct. 8-án született egy fiam, ki *Györgynek* keresztel-tetett; keresztapja oberster b. Kemény Károly, keresztanyja özvegy Horváth Károlyné méltóságos Barcsai Rosália.

Kelemen Lajos.

Ismeretlen Rákócziak.

Bántóan elszomorító, sőt némi tekintetben szégyenteljes, hogy a dicső Rákóczi-ház vérségi leszármazását még mindig nem sikerült teljes mértékben összeállítani. Szakférfaink majdnem kivétel nélkül foglalkoztak már a család dicsőségteljes múltjával, de a család keletkezésétől kihalásáig terjedő genealogiai lánczolat megalkotása még egyre késik. Az Aspremont-Erdődi család vörösvári levéltárában felhalmozott okiratokból várjuk a kérdés rég óhajtott megoldását.

Dr. Wertner Mórnak köszönjük a család legteljesebb nemzedékrendjét,¹ melyet utóbb Köblös Zoltán e folyóirat hasábjain némileg kiegészített.² Beható és érdemes munkájuk daczára sem

¹ Erdélyi Múzeum 1898. 36—50. 95—106. I.

² Genealogiai Füzetek 1905. 49—51. I.

igénylik azonban, hogy e táblázatokat teljeseknek tekintsük. Hézagok, hiányok és bizonytalan vérségi összeköttetések jelzik a régi genealogus gárdának e nagy családdal szemben mutatott közönyösségét.

Ma már megkell becsülnünk a legcsekélyebb adatot is, mellyel ismereteinket e téren kibővíthetjük. Nem lehet érdektelen a legparányibb adalék sem, mellyel a Rákócziak vérségi összeköttetéseit jobban megvilágíthatjuk. Ezen meggyőződésből indítatva érzem jogosítottnak magamat arra, hogy egyébként csekélyebb jelentőségű adataimat nyilvánosságra hozzam.

Báthory Gábor fejedelemnek Gyulafejérvárt 1608 júl. 31-én kelt okírata áll előttem, melyben „pro partibus nobilium dominarum Dorotheae Zalay consortis egregii Stephani Váradi filiae vero Gabriellis olim Zalay nec non *Griseldis Rákóczi* filiae egregii quondam Joannis Rákóczi ex generosa olim domina Catharina Capitan dominis et maritis suis . . .” Oláh Rákos és Apahida birtoklására vonatkozó iratokat hiteles alakban kiad és megerősít.¹

Mindezideig nemcsak Rákóczi Griseldis, de atyja János is ismeretlen személyek, ha közelebbi adataink nem lennének, még aziránt is kétségünk volna, hogy vajjon tényleg a felsővadászi Rákóczi-ház tagjai-é?

E tekintetben azonban tévedés nem foroghat fenn, mert a gyulafejérvári káptalannak egy 1778 febr. 17-én kelt hiteles kiadványában e két családtagnak a felsővadászi Rákócziakhoz való tartozandósága világosan megvan jelölve: Stephani junioris filii alterius Stephani senioris Körösi de Göntz et Béd e consorte sua generosa pridem faemina Griseldi filia generosi jam olim **Joannis Rákóczi de Felső Vadászi** e generosa jam dudum faemina Catharina Capitány dum viveret consorte sua . . .²

Magáról *Griseldisről* Bethlen Gábornak egy Kolozsvárt, 1619 márcz. 18. kelt adományleveléből meríthetünk közelebbi adatokat. Ebben már mint gönczi Körösi István neje szerepel s Béd, Solymos, Koslár, Magyar-Lapád és Apahida községbeli birtokokra nyer fejedelmi adományt.³ A most adományba nyert birtokok egyikére azonban a hatalmas kancellár Péchy Simon vetette a szemét s azt erőszakosan elfoglalja. Griseldis 1620 jún. 8-án tiltakozni kénytelen ellene.⁴ A Bethlen Gábor által adományozott birtokok közül mindenesetre a bédi lehetett a legtekintélyesebb. Nemcsak abból következtetjük ezt, hogy az adományozott birtokok sorában legerősebb van említve, de főleg abból, hogy gönczi Körösi István, az ezután kelt oklevelekben *bédi* előnévvel van említve. Ezen adományozott birtokokon kívül kiterjedt ingatlanokkal rendelkeztek még Hunyadmegyében is. Ezek közül a Szent György pusztát 1620 aug. 4-én 100 magyar forintért eladják kolozsvári Bornemissza Tamásnak.⁵

1—5 Felszeghi levéltár.

Ezen időponttól 39 éven át okleveleink Griseldisről mélyesen hallgatnak s csak Barcsay Ákosnak Désen, 1659 febr. 15-én kelt kiadványában találkozunk ismét nevével. Ekkor már mint sajóandrásfalvi Literati Györgyné tűnik fel. A fejedelemtől arra nézve kap rendeletet, hogy első férjétől Körösi Istvántól született gyermekeit: Istvánt, Lászlót, Zsuzsánnát kórodi Kecsedi Györgynét és a még hajadon Máriát atyjuktól és magtalanul elhalt testvéreiktől Zsigmondtól és Jánostól örökölt magyarlapádi, gyulafejevári és apahidai birtokokban osztoztassa meg az ugyancsak Körösi Istvántól született Pál nevű fiával.¹ A mint látjuk tehát Körösi Istvánnal kötött házasságában bőséges áldás volt, mert nem kevesebb, mint hét gyermeknek adott életet.

Tekintve azonban azt a nagy időbeli távolságot, mely az őt említő első (1608) és legutolsó (1659) oklevél között van, bátran föltehetjük, hogy második házasságából utódok nem maradtak hátra. Viszont száraz előadású okleveleinkből is kiolvashatjuk világosan, hogy Griseldis 1608-ban hajadon, 1619-ben férjes nő és rövidebb hosszabb özvegység után 1659-ben másodszer is házas s minden esetre magas, legalább is 70—72 éves kort ért.

A Rákócziak legteljesebb — Dr. Wertner Mór által összeállított — leszármazási táblán Griseldisünket hiába keressük. Okleveleink tanúsága szerint édes atyja *János* volt, e névvel kétszer is találkozunk az említett családfán, de azonosságát egyikkel sem tudjuk megállapítani. Az egyik Zsigmond fejedelem atyja, a kit 1558-ban választottak Zemplénmegye táblabírájává s a kiról a régebbi irodalom tévesen állította, hogy 1588-ban likavai kapitány volt. Ennek neje állítólag Pongrácz Borbála, de a valószínűségen kívül erre semmi okmányyszerű adat nincsen. Doby Antal, a ki szintén foglalkozott a Rákóczi családdal Szirmay Antal nyomán állítja erről a Jánosról, hogy Zemplénvármegyének egyszemélyben alispánja és szolgabírája volt.² Bármily keveset is tudunk életkörülményeiről, mégis kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy 1511 előtt kellett születnie. Ugyanis fia Zsigmond, a későbbi fejedelem 1544-ben született, mely időpontban édesatyja éveinek számát 33-ban vélem megállapíthatónak.

A Wertner-féle táblázaton találunk még egy Jánost, (Zsigmond fejedelem testvérének, Ferencznek fiát), a kit ő 1580. körül születettnek jelez és a ki 1621-ben mint Bethlen Gábor kincstartója szerepel. Ennek úgy kora, mint erdélyi szereplése eléggé biztató arra, hogy benne keressük Griseldis édes atyját. Ámde kétségbevonhatatlan adatok igazolják, hogy ennek neje Lővei Erzsébet

¹ Felszéghei levéltár.

² Adalékok Zemplénvárm. tört.-hez. 1905. 154. I. és 1906. II. tábla Érdekes, hogy a szövegben akként jelzi, hogy „nejét nem ismerjük;“ ellenben már a táblán Pongrácz Borbálát nejeül írja.

volt, míg a mi okleveleink Griseldis anyjául Kapitány Katát említik. Tehát, ha elfogadjuk a személyazonosságát, akkor fel kell tételeznünk, hogy János kétszer kötött házasságot. Ez a feltételezés annál könnyebb, mert hiszen arra is van adatunk, hogy Lövei Erzsébet utóbb Bocskay Miklósné lett, tehát Rákóczi János, a ki őt ifjan — még férjhez mehető korban — hagyta özvegyen, élte derekán túl vezette az oltár elé.

Több gyermekük volt, de ezek közül névleg egyet sem ismerünk. Mindössze arról van tudomásunk, hogy az egyik leány 1649-ben Aba nb. Bertóti Bálintné.¹

Lényegében semmi okunk sem volna arra, hogy Griseldist oda ne sorozzuk a névleg nem ismert gyermekek közé. Ezen vérségi összeköttetést, valamint Lövei Erzsébet férjének előbb Kapitány Katával kötött házasságát azonban okmányilag igazolni nem tudjuk. A valószínűsítést megelőzően pedig figyelembe veendő mindaz, a mit Rákóczi János életéről eddig tudunk. 1620-ban Felső-Magyarország közjöveldelmeinek kincstartója, utóbb szepesi kamara-tanácsos. A protestantizmus buzgó híve és terjesztője. Buzgóságában annyira ragadtatja magát, hogy Homonnán a római katolikus templomot erőszakkal elfoglalja a protestánsok részére. Ezért aztán elérte őt a királyok hosszú keze:² 1628-ban Eszterházy nádor elfogatta és bebörtönözte. Hihetőleg hatalmas rokanai szabadították ki. A következő év aug. 23-án Ibrányi Mihálynak ő hozzá intézett leveléből azt látjuk, hogy ismét a vármegyei törvényszéken forgolódik. Ugyanez a levél említi Rákóczi János „szerelmes gyermekeit.”³

Bármily szorványosak is tehát Rákóczi Jánost illető életrajzi adataink, bőségesen elegendők arra, hogy össze ne tévesszük Griseldis atyjával, a kit okleveleink már 1608-ban néhainak jeleznek.

Zsigmond fejedelem édes atyján és unokaöccsén kívül kellett tehát még egy Rákóczi Jánosnak lenni, a kit a családfán mindeideig elhelyezni nem tudunk.

Sándor Imre.

¹ Doby Antal ez esetben is úgy jár el, mint előbb említettem. A szövegben azt írja e Jánosról, hogy utódait nem ismerjük, ennek daczára azonban a táblázaton oda illeszt egy Jánost fiául. A *Turul* hasábjain 1893 évf. 36. l. is találkoztunk már ezzel az állítólagos Jánossal, de a mint Wertner igen helyesen megjegyzi, ez adat csak óvatossággal veendő.

² Forgách Zsigmond (1618 febr. 22.) hozzá intézett levelében óva inti őt az erőszakoskodásoktól: „An nescis longas regibus esse manus?” Tört. Lapok 1876. 1107. l.

³ Tört. Tár 1895. évf. 312—313. l.

Belsőszolnok megye egytelkes nemeseinek jegyzéke 1697-ből.

Regestum

*unius senionis nobilium inclyti comitatus Szolnok Interioris, ex
fideli connumeratione dominorum vicejudicum nobilium, scrip-
totenus sub sigillo in congregatione Rettegiensi die 14 Januarii
anno 1697 publice praesentatum, conscriptum.*

Pars prima.

Fiscalis helyeken lakó nemesség.

Akna várossában: Kümüves György, Deák István, Böször-
ményi István, Nemes Miklós, Sellek Pál, Gombkötő András, Gomb-
kötő Ferencz, Kümüves Gergely, Bodó Péter, Nemes Mihály,
Darabant Mihály, István Kovács.

Ormányban: Molnár István, Zambo Mihály, Fejérdi Mihály,
Preluka György, Kőrösi Bálint, Prelukai Paskuly és Mihály, Butuza
Ignác, Bab Dániel, Angyalosi György, Hordó Gábor, Gicz Miklós.

Kérőben: Kerei Mihály, Kerei Miklós, Kerei István, Bodor
Miklós, Székely István, Árkosi János, Gáll András, Ikafalvi Sámuel.

Váralján: Derecskei Gáspár, Dési Péter, Gore Gergely, Alpári
István, Illyei Mihály, Gyulai István, Sigmund Péter, Simon István,
Miklósi Miklós, László János, Trombitás Mihály, Gál Márton.

Encsen:¹ Lakatos Márton, Lakatos Mihály, Szász Menyhárt,
Ferenczi István, Arday István,² Szilágyi Sámuel, Csizmadia István.

Szásznyiresen: Zemper György.

Németiben: Hetesi Pál, Benkő András, Sütű István, Vári
István, Sebestyén Mihály, Sebestyén Márton, Nagy György, Hegyes-
tői Simon.

Rettegiek: Geréb István, Vinter Mihály, Szilágyi József, Várad
Mihály, Regina István, Szabó Márton, Botfalvi István, Tótszegi
Sámuel, Szél János, Szabó Mihály, Dobai István, Retteghi Mihály,
Szász Mihály, Nagy Sámuel, Szabó Gábor, Csizmadia Márton.

Pecsétszegen: Farkas Simon, Farkas György, Farkas János,
Petrucz Iván, Petrucz János.

Orbón: Nemes László, Nemes János, Nemes Kosztin, Nemes
Ilyés, Nemes György, Nemes Danila öcséi.

Mihályfalván: Nemes László, Szabó János.

Magyarlápason: Vargha Gáspár, Mihály Deák, Varga Mihály,
Bányai Mihály, Szász István, Szász Miklós, Szász Péter.

Rogozon: Mán János, Mán Gergely, Pap Jakab, Pap Stefán,
Marosán Gábor, Pap Gergely, Pap András, Pap László.

¹ A név kiolvasása bizonytalan, mivel a kezdőbetűik ki vannak szakadva.

² A név áthúzva s oldalt megjegyezve: jóságos.

Felsőszőcsön: Marosán Tivadar, Burzó Simon, Burzó Gábor, Burzó Gergely, Burzó Griga, Burzó Vaszily, Burzó Demjén, Burzó Simon, Burzó Ignác, Burzó Geczi, Burzó Demjén, Ropán Opra, Ropán Stefán.

Oláhláposon: Paska János, Paska Tivadar, Paska László, Mikli András, Pap Jozsip, Pap Demeter, Pap Gábor, Pap Gergely, Bota Márton, Bota Nisztor, Paska Lukács.

Tökésen: Pap Vaszily, Pap Alexi, Pap Gergely, Pap Simon, But Vaszily, But András, But Demeter.

Ungurfalván: Budu Vaszily primus, Budu Miksa, Budu Gergely primus, Budu Simon, Budu Vaszília secundus, Budu Tivadar primus, Budu Lup, Budu Simeon, Budu Toma és Kozma, Budu Gergely secundus, Budu Tivadar secundus, Budu Tivadar tertius, Budu Gavrus, Budu Gergely tertius, Budu Demeter, Budu Jakab, Budu Tamás, Budu Jónás, Budu Maxim, Lázár Tivadar.

Tordavilmán: Butuza Fülöp, Butuza Gergely, Butuza György, Pekar János, Pekar György, Pekar Todor, Ugra István, Ugra János, Bartos Lup, Bartos Péter, Bartos Kristóf, Balázs Miron.

Hollómezőn: Buzura János, Korna György, Pap . . . ,¹ Bota György, Bota Ptntye, Korna János, Bota János, Szuzán Tamás, Petrucz Simon, Pap Gergely, Petrucz Miklós, Vonisa Gergely, Turk Kira, Szuszan György, Bota Tamás, Pap Farkas.

Disznópataka: Man Gavrilla, Man János, Haragos Vaszília, Haragos Demeter.

Rohiban: Gyermán Lup, Gyermán János, Pap Stefán.

Ilondán: Pap Gergely, Pap Jeremiás, Szakács Kozma, Szakács Tivadar, Tepán János, Tepán Farkas, Soltucz László, Soltucz István, Gicz Paul, Gicz Demeter.

Kápolnán: Kosztin János.

Fiscalis helyeken lakó egyházi nemesség in summa nr. 200.

Pars secunda.

Paraszt fundusokon mélt. főrendek jószágiban lakó nemesség

Mikeházán: Nemes Vaszily.

Oláhbogátán: Nemes Gábor.

Magyarbogátán: Prekup Stefán.

Semesnyén: Pap Tódor, Nikás László, Nikás Péter, Pap Grigore, Pap György.

Konkolyfalván: Hosszú Prekup.

Somkeréken: Rákosi András.

Pénteken: Tárca Demeter, Nagy Tárca Gergely, Kis Tárca Gergely, Tárca János, Bogya Lup, Bányász György, Román János, Bogya Demeter.

¹ A keresztnév kiszakadva.

Giróiban: Tamás Illyés, Mikla Tivadar, Tamás Demeter, Tamás Jeremiás, Orosz Péter, Dienes János, Szűcs János, Mikla Tivadar, Fodor György, Tamás Tanaszi.

Szükeréken: Sándor Mihály.

Kecsedén: Hosszú János, Pap János

Alparéten: Nemes György.

Antoson: Katona Lup.

Tálasfalván: Bab László.

Bezdéden: Hosszú Tivadar.

Búdoson: Jakab Farkas, Pap Lukács, Burda Manisus, Tripon . . .¹

Véczen: Jakab Ignác.

Kereszturon: Szabó András, Erős István.

Kaczkón: Pop Fülöp, Prodán Simon, Prodán János, Prodán Miklós, Vultur János.

Polyánban: Székely István.

Urak földén paraszt fundusokon lakó nemesség nr. 48.

Oldalt megjegyezve: Ezekon a paraszt fundusokon lakó nemes emberek nem tartoznak máshová adózni, hanem az possessorok rovatalit tartoznak segíteni.

Pars tertia.

Extra fiscalitatem magok nemes fundusán lakó egyházi nemesség.

Péntekben: Horváth Jeremiás, Horváth Tivadar, Péter Vaszili. Hárman egy zálogos nemes funduson.

Somkeréken: Szabó Mihály uram, szolgabíró; Szabó Mihály senior, debilis; Szabó István.

Bethlenben: Murányi . . .,² Kis Ferencz, Polyák István.

Málomban: Gelléri Mihály, Gelléri . . .³. Ketten egy funduson.

Árpástón: Székely János, Székely András. Ketten egy funduson.

Nagylóznán: Pokol Ilyés.

Horgospatakon: Csizmadia Mihály, Gábor György, György Tivadar, Butuza Dániel, Buzura Mátis, Mihók Ionucz.

Kiskájonban: Nemes György, Bilcz János, Bilcz Stefán, Tót Szávul. Mind négyen egy funduson laknak.

Extradatum per juratum sedis judicariae comitatus Szolnok Interioris notarium

Johannem Barcsai mpr.

(P. H.)

Utána más kézírással: Ezt az regestrumot Kegyelmetek csinálja ujabban, felczirkálván az fiscalis falukban, melyik egyházi nemes ember lakik régi nemes session, melyik ismétlen nem igen

¹ A keresztnév kiszakadva.

² A név kiszakadva.

³ A név kiszakadva.

régin és az mely házhelyek post annum 1667 (midőn az kapuszámokat az nemes ország connumeráltatván, maga keze alá vette és articulibusban iratta) kapuszám közül kiszakadtak és megnevesítették, az olyan az helyekben lakó nemességet hagyja Kegyelmetek az ott levő kapuszám közü adózni, minthogy onnan szakadott ki. De az mely személyek annak előtte is nemesek voltak, azokat Kegyelmetek írja vármegye regestrumába, az egy házhelyű nemesek közü s adózzanak azokkal együtt, mivel ők akkor sem voltak az kapuszámban, az mikor az nemes ország az kapuk . . .¹

Hasonlóképpen cselekedjék Kegyelmetek az fiscalitáson kívül való falukban is és megvizsgálván, az kik ante annum 1667. nemesek, írja kegyelmetek az vármegye regestrumába, az kik az után valók, adózzanak az kapuszámban.

A mi az elpusztult nyolcz kapuk számi dolgát illeti, ha kegyelmetek ez iránt felcirkálja az nemességet, nem bánjuk. Segíttesse proportionaliter az ország végezése szerént azokat az elpusztult kapuszámokat, de ha ez egy házhelyi nemességnek száma mindeniknek ki nem jut, az commissariatus arra nézve senkinek adaját el nem engedheti, nem lévén hatalma reá.

Mindezeket ez szerént peragálván Kegyelmetek, küldje bé az commissariatusra regestrummá, melyik nem régi nemes, melyik pedig régi nemes és melyik kapuszám sublevamenjére fogja kegyelmetek rendelni.

Ex commissariatu Transylvanico anno 1697. 28 Januarii extradata per me

Joannem Sárosi supremum commissarium Transylvanicum mpr.

(Eredetije némileg rongált állapotban gr. Bethlen Gábor keresdi levéltárában.)

Dr. Lukinich Imre.

Bodoki Henter Imre családi följegyzései

1837—1845.

Henter Imre, ki házasságra léptem 1837-be Julius 8-án feleségül vévén *Gaal Karolinát* M. Bényéről:

1838-ik évben October 9-én született fiu gyermekünk, ki 15-én a szent keresztségben *Gábor* nevet vett s kinek keresztapja t. Gálfii István úr nőtelen, keresztanyja Tamási Kata Toth Josefné.

1840-ik szökő évben September 28-án született fiu gyermekünk, ki October 4-én a szent keresztségben *Ferencz* nevet

¹ A következő sor kiszakadva.

vett s kinek keresztapja tkts Tolnai Elek úr és keresztanyja t. Tolnai Elekné Győrfi Rozália asszony.

1842-ik évben Julius 19-én hajnalban született fiu gyermekünk, ki 24-én a szent kereszttségben *László* nevet vett s kinek keresztapja Bányai Gergely nőtelen atyámfia, keresztanyja gróf Nemes Mári hajadon comtes és testvérem *Henter Borbára* Veress Pálné.

1845-ben Febr. 26-ra virradólag született leányunk, ki 2-a Martii a kereszttségben *Karolina* nevet vett s kinek fő keresztapja és anyja gróf Nemes János és nője gróf Berchthold Karolina és testvére gróf Nemes Susánna generalis Koppné ő exlja, nem külömben mlgs Gyárfás Elek és Gaal Rózália és Vajna Rákhel rokonok.

(Az eredeti bejegyzések *Erdély országának három könyvekre osztott törvényes könyve* (Köiozsváratt, 1815.) cz. munka elülső védőlevelén az Erdélyi Nemzeti Múzeum könyvtárában.)

Köblös Zoltán.

BCU Cluj / Central Library Cluj

Kérdés.

Ki volt 1783-ban özvegyen maradt felesége a *Sővényfalván* élt *fricsi Fekete Józsefnek*, a Fekete István és Thorotzkai Klára fiának? Ezen Fekete József nem tévesztendő össze hasonló nevű fiával, ki gr. Toldalagi Klárát vette el; sem a körülbelől ugyanazon időben élt s a család (sajóudvarhelyi) másik ágához tartozó *fricsi Fekete Józseffel* (a Lőrincz és br. Naláczai Ágnes fiával), kinek neje br. Bánffy Mária volt.

A szives válasz vagy szerkesztőségünkhöz, vagy baczkamadarasi Kis Bálint cs. és kir. kamaráshoz Diódra, u. p. Tövis kéretik.
